

דבר העורך

שיעורי הלכה: במסגרת סדרת הגיליונות בנושא הלכות ציצית, התקיימו לציבור שוחרי ההלכה שיעורי הדרכה מיוחדים עם המחשות בפועל של שלבי העשייה. בפני מאות לומדים.

במתונה למעלה, יום ה' פרשת קורח: שיעור בנושא 'הידורים בעשיית הציצית', בליווי מצגת מרתקת, מפי **הרה"ג ר' צבי קרשינסקי שליט"א** ממפעל "ציציות וולס קרשינסקי למהדרין".

במתונה למטה, יום ה' פרשת חוקת: שיעור בנושא 'ייצור ציצית למהדרין מפי **הרה"ג ר' מתתיהו מרדכי טננבוים שליט"א** מארה"ב מחבר ספר 'הדר הציצית' מבעלי מפעל 'משכן התכלת' ורשת 'כתר יודאקה' בארה"ב. 3 המשתתפים זכו בהגרלה בטליתות מהודרות.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'ציצית נוטף על הקרן'

על פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם

תכנית: במסגרת סדרת הגיליונות בנושא מצות ציצית החביבה, הגיליון הראשון (מספר 313), עסק בשיעור בגד טלית קטן באורך וברוחב, וחישוב מקום הנקב והחתך. הגיליון השני (מספר 314), עסק בדין 'לשמה' בעשיית הציצית. מאיזה שלב מעבד עשייה 'לשמה'. הגיליון השלישי (מספר 315), עסק בפירוש הדינים של קשירת חוטי הציצית.

הגיליון הנוכחי (מספר 316) עוסק איך מקיימים את הדין של קשירה 'על הכנף', ו'נוטף על הקרן', כמה ש"מ מהקצה צריך למקם את החור, לשיעור רבי חיים נאה והחזו"א? לאיזה כיוון צריך להזיז את הקשר של הציצית בטלית קטן וטלית גדול? מה טעם האיטור באלכסון? ביאור ההבדל בין מנהג הליטאים בנקב אחד, למנהג החסידים בשני נקבים?

הגיליונות שלפנינו ינסקו בעז"ה בנושאים הבאים, מה הדין בציציות שנקשרו על ידי אשה חרש שוטה וקטן וגוי, ברכת 'על מצות ציצית', 'להתעטף בציצית', שיעור טלית קטן לברכה לקטנים ועוד.

1. קשירה על הכנף

לא למעלה ולא למטה: מבואר בגמ' (מנחות דף מא: מא: מב. וברש"י שם), אמר רב פפא הלכתא, צריך להטיל את חוטי הציצית, ארבעה חוטים כפולים, במרחק של פחות משלוש אצבעות (גודלים) משפת הבגד. אמר רב גידל אמר רב, 'ציצית צריכה שתהא נוטפת על הקרן', כלומר שיגביה את החוטים מעל השפה, שהתלויה נוגעת ומכה על הקרן, **שנאמר** (במדבר פרק טו פסוק לח) על פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם.

אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן, צריך להרחיק משפת הבגד מרחק של קשר גודל. והחידוש בדבריהם כפי שביאר שם רש"י, שאסור לקרב את הקשר לשפת הבגד פחות מקשר גודל, ולא ירחיק משפת הבגד יותר משלש אצבעות. וצריך את שני המימרות, לפי שרב פפא קובע שיעור מקסימום. ורבי יעקב קובע שיעור מינימום.

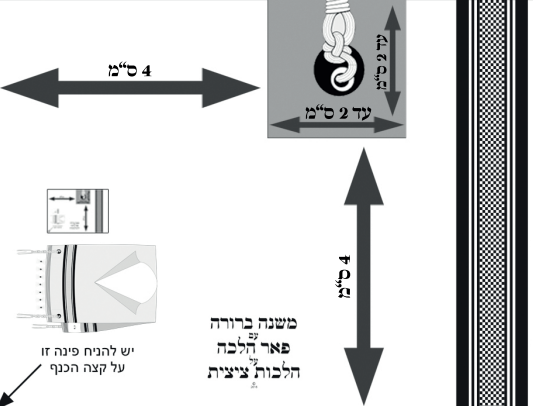
לזיכוי הרבים

מצו"ב העתק כרטיס, למדידת נקב השחלת חוטי הציצית, על פי שיעור רבי חיים נאה לכתחילה = מרחק משתי קצוות הבגד 4 ס"מ, גודל המקום שאפשר לעשות בו נקב 2*2 ס"מ.

באדיבות הג"ר דוד הירש שליט"א
מחבר ספר משנ"ב עם 'פאר הלכה'

ומעיד, שבדק עם הכרטיס בחנויות תשמישי קדושה בריכוזים החרדיים, ומצא טליתות בחשש פסול.

הבהרה: בעקבות השינויים בגודל מהדורות ההדפסה, המידה שמופיעה כאן בגיליון אינה מדויקת, ומיועדת להמחשה בלבד. אפשר למדוד עם כרטיס מקורי, סרגל ס"מ רגיל, אורך גפרור.

מנחה חב"י על פי השו"ע הרב שיהיה 'נוסף על הקרן' בלי להקטין את שיעור הבגד, עושים בטלית קטן שני חורים בכניף הטלית באלכסון. בטלית גדול עושים בקצה הבגד חור קטן נוסף, דרכו מעבירים רק את השמש, כך הציצית תמיד נוסף על הקרן.

בתשובות והנהגות (כרך א סימן לא) האריך בדיון שיעור הנקב, ומסיק שכל הנקב יהיה תוך 5 ס"מ, וימצמץ מאד שסוף הנקב יהיה בתוך חמש ממש. לפי הוראת בד"ץ **העדה החרדית** ובד"ץ **שארית ישראל** יש לעשות את הנקב לאחר 4.5 ס"מ, ומנהג **בריסק** מקדמת דנא להניח גפרור על הבגד ואורך גפרור הוא 4.5 ס"מ, ובמקום שמסתים הגפרור עושים את הנקב. ולנהוגים לעשות שני חורים הוראת בד"ץ העדה"ח, לעשות את החור הראשון לאחר 4.2 ס"מ, והשני 5.9 ס"מ.

משכן התכלת: לדעת הגר"ה **שמואל יוסף שטיצברג שליט"א** במכתב מתאריך ח' מנזון תשפ"א [מסקנת ליבון הדברים בשיעור של הרב שתייתו **מרדכי טנגובים שליט"א** מטעם מכון 'הילכתא' ללומדי ישיבת מיר], השיעור הטוב ביותר לצאת בו ידי כל השיטות, הן לגבי שיעורי המידות של הגר"ח נאה והחזון איש, והן לגבי השיעור שכתב האר"ה הק' שיהיה תוך ג' אצבעות, הוא בערך 4.5 ס"מ. [זהו מתאים עם מה שהעידו מקורבי החזון איש, שהיה נוהג למודו 4.5 ס"מ, ושם היה עושה את הנקב בטלית קטן שלו. וכן מוכח במקורי הדברים בדברי הפוסקים]. ולכן נראה למעשה, שגם אם עושה את הנקב ממש בס"מ החמישי, נמי שפיר דמי. מכל מקום לתחילה יש לעשות את הנקב בין 4.5 ס"מ עד סיום הס"מ החמישי. ויש להקפיד שלא לעשות את הנקב יותר ממש ס"מ.

וכ"ש לגבי טלית קטן, לאותם הנהגים לעשות בו שני נקבים, שאם יתחילו את הנקב הראשון רק אחרי סיום 5 ס"מ, הרי אחרי הנקב הראשון צריך לעשות מעט רווח של בגד בין הנקבים. שאם לא כן הבגד עלול להיקרע במשך הזמן, ונמצא שחלק מהנקב השני כבר יהיה הרה השישי. וזה כבר יותר משיעור שלוש אגודלים, ופסול לתרת חלק מהפוסקים. ולכן צריך שלא יצא הנקב השני של הטלית קטן יותר מ-6 ס"מ, אלא יהיה כולו בתוך הס"מ השישי. ולתחילה אם אפשר, טוב שהשני הנקבים יהיו בין הס"מ הרביעי לחמישי.

וסיים, ברוך ד' במפעל 'משכן התכלת', ועוד מפעלים למהדרין, מקפידים על דיוק המדידה. אבל למרבה הצער, יש מפעלים שתולים במרחק יותר מ-5 ס"מ, וכביכול באים להחמיר את שיעור החזו"א, ומפסידים את עיקר השיעור של הגר"ח נאה שלדעתו מעכב גם בדיעבד, ומפסידים את שיטת האריז"ל.

3. כמה חורים לעשות בבגד?

שני נקבים: לשיטת בעל **העיטור** (שער א חלק ג') צריך לעשות בטלית שני חורים כמו צירי"ג להשתלח חוטי הציצית, ואם עושה רק חור אחד, הציצית פסולה, שהרי מבואר **בגמ'** שאם קשר את החוטים על הקרן פסולה, וטעם הפסול מבואר **בספרי** שאם היא על הקרן יש כאן שמונה חוטי ציצית, וצריך שיהיה רק ארבע חוטים כפולים. והכוונה שאם קושר את הציצית בחור אחד, נחשב כאילו יש כאן שמונה ציציות, כי לכל צד שהפוכים את הטלית אפשר להשתמש בציצית וכאילו יש כאן שמונה חוטים, ולכן צריך לעשות שני נקבים, שכן החוטים יוצאים רק לצד אחד ויניכר שהם ארבע ולא שמונה.

הבית יוסף (סימן יא) מביא את דברי בעל העיטור וחולק עליו, ומעולם לא ראינו מי שחשש לזה כלל, ובמבואר **בירושלמי** (יבמות פרק ז הלכה ז) במקום שהלכה רופפת בידו, צא וראה מה הציבור נוהג. וכן מבואר **בגמ'** (ברכות דף מה, 'פוק חזי' מאי עמא דבר'). והבא להחמיר על עצמו בכיוצא בזה, מייחזי כיוהרא, ואינו מן המחמירים אלא מן המתמימים.

והנה **הב"ח** (סימן יא) מוכיח, שכוונת בעל העיטור שהטלית עם חור אחד פסולה לתחילה, אבל אינה פסולה לגמרי, ולכן מסקנת ה"ב"ח וכעין זה כותב **השערי תשובה** (סימן יא ס"מ) שיש מצוה מן המובחר לעשות שני חורים כדברי בעל העיטור, אך לעשות כך בגלוי, נחשב יוהרא אחד מן המתמימים כמבואר בבית יוסף, לכן בטלית גדול עושה חור אחד כמנהג המעוקב, אבל בטלית קטן שמכוסה תחת בגדיו, עושה שני חורים כדעת בעל העיטור.

בשערי תשובה (ס"ק יא) ובמשנ"ב (ס"ק לט) בשם הכוונות,

וביאר **הבית יוסף** (סימן יא) על פי דקדוק לשון רש"י, שהקצה של סוף שולי הבגד, במרחק של פחות מקשר גודל נקרא 'קרן', ומשיעור זה עד מרחק שלוש אצבעות נקרא 'כנף', יותר משלש אצבעות נקרא 'בגד'. וציוותה התורה וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצַת עַל כַּנְפֵי בְגָדֵיהֶם, וכן וְנָתַנוּ עַל צִיצַת הַכֶּנֶף, שהטלית את הציצית בכנף עצמו, לא בבגד מעל הכנף, ולא למטה הקרן.

הילכתא: תמצית דברי **השו"ע** (סימן יא טעיפ"ט-י), ו**המשנ"ב** (ס"ק מא-מו), ביאר הלכה שם), עושה נקב באורך התלית, לא למעלה משלוש אצבעות (גודלים), מפני שאינו נקרא טלית, ולא למטה משיעור נאל 'קשר אגודל הראשון - עד סוף הציפורן מקום השוה בבשר', שאינו 'על הכנף', אלא 'תחת הכנף'. יש אומרים שבתוך רוחב הבגד אין לו שיעור, וי"א שדיון רוחב הבגד כדיון האורך, ונראין דבריהם.

ומוסיף **הרמ"א** שמודדים את המרחק מהשוליים בקו ישר לאורך ולרוחב המשפה, ולא באלכסון מן הקרן. וכתב **המשנ"ב** (ס"ק מד בשם אליה רבה ושאר אחרונים), שמקום הציצית שהוא קשר גודל מעכב מדאורייתא (שהרי הוא דרשה מהפוסקים), ומקום הנקב יהיה גם כן למעלה מהשוליים זה, ואולי מעכב גם בדיעבד.

לדעת **הבית יוסף** מותר להרחיק אחרי האורך של שלוש אצבעות (אגודלים), ולעשות שם את הנקב, והרבה **פוסקים** חולקים וסוברים שביותר משלוש אצבעות, כבר נקרא בגד ולא כנף, ולכן מכריע המשנ"ב שצריך להקפיד להתחיל את הנקב בתוך שלוש אצבעות. ופירש **בדעת נוטה** (ציצית שאם), ככוונת **המשנ"ב** (ס"ק מא) ו**החזו"א** (ש"ק י"ב), שאם הנקב מתחיל תוך ג' אצבעות לכאורה מהם, אף שהנקב מסתיים למעלה מג' אצבעות וחלק מהחוטים לא למעלה מג'.

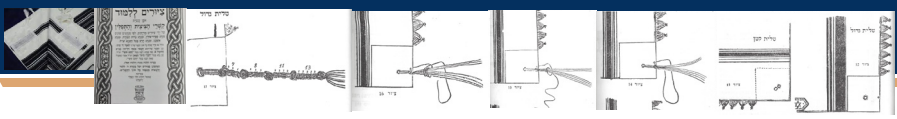
על פי **כוונת האריז"ל** כתבו **בארצות החיים** (סימן יא ס"ק ו'), ובשערי **תשובה** (סימן יא ס"ק יב), וכן הסיק **הביאור הלכה** (ד"ה היו), שלכתחילה יש להרחיק משפת הבגד רק שיעור ג' אצבעות, שהם אמה קמיצה וזרת המוכנות זו לזו, אבל אם שואל טלית מחברו והנקב בתוך שלוש גודלים יכול לברך. ובמידות זמננו, לשיעור האריז"ל ששיעורו כ-5 ס"מ (שיעורי תורה סימן ג הערה פ עמוד רע), לשיעור החזו"א 5 ס"מ (משמעותו בשיעורין של תורה שיעור המצוות אות ג), או מעט ממש יותר מ-5 ס"מ (תשובות והנהגות כרך א סימן לא עמוד כו).

התמקצ השיעור: נוסק **בשו"ע** (סימן יא סעיף י) אם היה הנקב רחוק מהכנף מלא קשר גודל, ונתקו מחוטי הערב עד שלא נשאר בו כשיעור, כשר, כיון שהיה בו כשיעור בשעה שהטלית בו ציצית (כמו גרדומין). ומוסיף **הרמ"א** שנוהגים לתפור מסביב לנקב, כדי שלא יפרש שם הבגד, והיהו פחות משיעורו. ומבאר **המשנ"ב** (ס"ק נא) בשם **הבית יוסף** שאמנם בדיעבד כשר, ואם בכל זאת עדיף לתפור את השוליים, שלא יבואו הרואים לומר שהוא פסול, כדלית עלמא לא דינא גמירי.

2. השיעור בס"מ

מדות זמננו: לפי שיעור הגר"ח נאה (שיעורי תורה סימן ג ס"ק לה עמוד רסח) פחות מרוחב 3 ס"מ ודאי פסול. מ-3 עד 3.5 ס"מ קרוב לוודאי שהוא פסול. לתחילה יזהר מאוד להרחיק את הנקב 4 ס"מ משפת הבגד, ויעשה הנקב בתוך הס"מ החמישי, כי יותר מ-5 ס"מ הוא כבר יותר מג' אצבעות - אמה קמיצה וזרת. ולנהוגים בשני חורים עושה את החור הראשון במרחק 6 ס"מ מקצה הבגד, והחור השני עד מרחק של 6 ס"מ מקצה הבגד.

לפי שיעור **החזו"א** (שיעורין של תורה שיעורי המצוות אות ג, אגרות חזו"א חלק א גרתי י, ארוחת גודל א ציצית זו, דעת נוטה ציצית אות ש ואך) 4 ס"מ הוא קשר בידו מרווח. [וכנראה שגם ב-3.5 ס"מ הוא קשר גודל של אדם בינוני]. שלוש אצבעות הוא יותר מ-7 ס"מ. ולכן רשאי לעשות את הנקב בס"מ הרביעי חמישי ושישי, וראוי להחמיר לא לעשות את הנקב בס"מ השישי, ולצאת ידי כל הדעות עושה נקב בסוף הס"מ החמישי, דהיינו לאחר 4.5 ס"מ.

הקשרים ולא לצד האורך של הטלית שיש בו את העטרה, כדי שיהיה 'נוטף על הקרן'. טלית סטנדרטית אורכה לצד העטרה 1.75 מטר, ובצד של הקשרים 1.58 מטר.

בביאור הלכה (ד"ה לאורך) הביא קושיית האחרונים, שהרי בשני הציציות העליונים אם יעשה אותם לאורך הטלית לא יהיו נוטפות על הקרן, שיהיו תלויים כפי קרקע. ולכן הסכימו שיותר טוב שאת שני הגדילים העליונים, יעשו ברוחב הטלית ולא באורכו. וכתב החזו"א (סימן ג' ס"ק י"ב ד"ה שם סעיף ט"ו), שאינו כן אצלנו, כיון שהטליתות ארוכות ומתקפלות על הכתפים באופן שנוטפות על הקרן גם שכתלויין באורך, ולכן גם את העליונים יש לקשור כמו בתחתונים. וכן נהג הגר"ה **יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל** (ארחות רבינו חלק א עמוד כט), כדעת החזו"א. וכן נהג הגר"ש אלישיב זצ"ל שהיה מטיל גם את שני הציציות הקדמיות לרוחב הטלית, כי היה מתעטף כמנהג המקובל שמקפלים את רוחב הטלית על הכתף. וביאר **בדעת נוטה** (ציצית את תי והערה 480) שאין מחלוקת בין המשנ"ב לחזו"א, והכל תלוי בצורת העיטוף, שאם מתעטף באופן שמקפיץ על פני הטלית את גופו, ומביא את רוחב הטלית מאחוריו לפניו דרך הצדדים ומניחם על גבי ידיו, צריך לעשות כמו שכתב בביאור הלכה, לתלות את שני הציציות העליונים לצד רוחב הטלית המהלך על פני גובה קומתו (לא בצד של הקשרים) כדי שיהיה 'נוטף על הקרן', אבל כשמתעטף באופן שמקפל את רוחב הטלית על גבי כתפיו כמנהג המקובל, צריך לעשות כמו החזו"א ולתלות גם את הקשרים העליונים לאורך הטלית המהלך על פני גובה קומתו ויהיה 'נוטף על הקרן'.

יסוד החילוק מפורש בלשונו הזהב של **השו"ע הרב** (סימן יא סעיף לד), בשני ציציות העליונים, לפעמים צריך שיהיה הגדיל תלוי לאורך הבגד ולפעמים לרחבו, והכל לפי עניינתו. ולכן בטלית קטן, שאם יתלה כלפי האורך יהיו הציציות כלפי מטה, ובמבואר **שולחן שלמה** (סימן יא סעיף ז), **ובימות המשה** (ידו המלאה קל), שצריך לתלות את הציציות על רוחב הטלית קטן. ומבואר **בשערי תשובה** (ס"ק כו) בשם גן המלך (סעיף טו), שיש מדקדקים בשבת, אם אז ממוקמו שלא להחזירו שיהיה נוטף על הקרן, כי נחשב כמתקן, ומסקי שלא צריך לחשוש לכך, כי אינו תיקון בגופו של בגד, והרי זה כמד שמשלשל את בגדיו לפניו או לאחוריו. מאידך כתב **בדעת נוטה** (תט) שאין ראוי לתקן בשבת את מיקום הקשר של הטלית.

שהאר"י ז"ל נהג לעשות שני נקבים בציצית, מאידך **בברכי יוסף** מובא עדות מהר"ק בנו של **רבי חיים ויטאל** שאביו לא נהג לעשות שני חורים. ומסקי המשנ"ב אחר שהביא את הנ"ל, שהמנהג בפולין לעשות שני חורים. אבל במדינות הגר ואשכנז המנהג לעשות חור אחד, ונראה נהראי ופשוטה.

בביאור הלכה (ד"ה יעשה) הביא בשם **הפרי מגדים**, לעשות את שני הנקבים זה לצד זה באלכסון, ובמבואר **בשו"ת הלכות** (אות טט) שמודיים את השלוש אצבעות מהנקב הראשון בבגד, שהוא הקשר הפנימי, ושני הנקבים יהיו באופן שהציצית תהיה תלויה בצדדים של הבגד, אחת לימין ואחת לשמאל לפניו ולאחוריו, ולא שיהיו תלויים כלפי מטה.

במבואר **בחזון איש** (או"ח סימן ג' ס"ק יב) שיעשה את הקשר סמוך לנקב היציור, ויחייק קצת בין נקב לנקב כדי שיהיו ניכרים והנקבים יהיו יציורים, ובזה קיים את ההלכה של 'נוטף על הקרן', וביעבד הכל כשר. עוד כתב החזו"א שאת הנקב השני מותר לעשות פחות מקשר גודל. ובמבואר **בדעת נוטה** (חסד) שאם לבש את הטלית באופן שהציציות כלפי פנים, אינו מעכב בדיעבד, ולא נפסל משום 'תחת הכנף'.

4. נוטף על הקרן

נפסק **בשו"ע** (סעיף טו), יש אומרים לדקדק שיתלה הציציות לאורך הטלית, כי צריך שיהיה נוטפת על הקרן (פירוש תלוי על הקרן). ואם היה ברחבו לא היה נוטף, שהרי כלפי קרקע היה תלוי. וכתב **הבית יוסף** שלמדו כן מלשון הגמ' (מנחות דף מב.) שתהא נוטפת על הכנף, ופירשו שיהיה תלוי על הקרן.

ומבואר **במשנ"ב** (ס"ק נב עג) שרוחב הבגד נקרא מה שמלוש בו האדם. קומתו מראשו לרגליו, ואורך הבגד קרוי מה שמתעטף בו, כי דרך העיטוף הוא באורך. ויש להקפיד על כך בשעת התליה, וגם אם אח"כ נשמתו לצד מטה ליציורים, והוא דין לתחתילה אבל בדיעבד אינו מעכב. ויזהר מאוד שלא יהיו הציציות תלויים באלכסון על קרן זוית, שהוא מנהג הקראים, ואם תלויים מצוה להחזירם למקומן.

הסבר: כלומר, אורך ורוחב הוא הפוך ממה שנראה לפום ריהטא. הצד שיש בו את העטרה הוא האורך של הטלית, והאדם לובשו לרוחב גופו מצד לצד, הוא שיש בו הקשרים פרנעזלי"ך והוא רוחב הטלית והאדם לובשו לאורך גופו מראשו לרגליו, וצריך לתלות את קשרי הציציות לצד הרוחב של הטלית שיש בו את

סיכום הגיליון:

דינים

- א. **נקב הציצית:** יש להרחיק את הנקב מקצה הבגד לאורך ולרוחב שיעור שיש באצבע מ'קשר אגודל עד סוף הציפורן', ולא ירחיק יותר מ'ג' אגודלים, ועל פי הכוונות לא ירחיק יותר משיעור ג' אצבעות אמה קמיצה וזרת. המדידה ביושר ולא באלכסון. הרחיק או קירב מהשיעור הטלית פסולה, המנהג לחזק את קצוות החור שלא ינתקו החוטים ויתקרב לשפת הבגד. אם קשר בדיו ונפסקו החוטים אף שאין בו כשיעור המרחק הצורך כשר.
- ב. **שיעור רבי חיים נאה:** לשיעור הגר"ח נאה פחות מרוחב 3 ס"מ פסול. מ-3 עד 3.5 ס"מ קרוב לוודאי פסול. לכתחילה ירחיק הנקב 4 ס"מ, ויהיה בתוך הס"מ החמישי, יותר מ-5 ס"מ הוא כבר יותר משיעור ג' אצבעות. ולנהוגים לעשות שני חורים, חור הראשון במרחק 4 ס"מ, והחור השני במרחק 6 ס"מ.
- ג. **שיעור חזו"א איש:** לשיעור החזו"א 4 ס"מ הוא קשר גודל מרווח. [וכנראה שגם 3.5 ס"מ הוא קשר גודל]. שלוש אצבעות הוא יותר מ-7 ס"מ. ויעשה הנקב בס"מ הרביעי חמישי ושישי, ולכתחילה לא יעשה הנקב בס"מ השישי, ולצאת ידי כל הדעות יעשה הנקב בסוף הס"מ החמישי, דהיינו לאחר 4.5 ס"מ.
- ד. **הוראה לכתחילה:** יעשה את הנקב לאחר 4.5 ס"מ כמידת אורך גפרור, עד סיום הס"מ החמישי, ולא יותר מחמש. ויש מדקדקים לצמצם שיתיים הנקב עד תחילת 5 ס"מ. ולנהוגים לעשות שני חורים יעשה את החור הראשון במרחק 4.2 ס"מ, והחור השני במרחק 5.9 ס"מ ולא יצא יותר מ-6 ס"מ. ולכתחילה אם אפשר טוב ששני הנקבים יהיו בין הס"מ הרביעי לחמישי.
- ה. **שני חורים:** לדעת בעל העיטור חובה לעשות שני חורים. להכרעת הב"ח בטלית גדול יעשה חור אחד משום דמיחזי כיוהרא, ובטלית קטן שמכוסה תחת בגדיו יעשה שני חורים. וכתב המשנ"ב שמונה פולין לעשות שני חורים, ומנהג אשכנז חור אחד, ונראה נהראי ופשוטה. יש אומרים ששני הנקבים צריכים להיות בתוך השיעור הנ"ל, ויש מקילים לעשות את החור הפנימי בתוך קשר אגודל.
- ו. **נוטף על הקרן:** צריך שקשר הציצית יהיה נוטף ומכה על הקרן, וצריך לקשור וכן להחזירו למקומו אם השתנה, שיהיה מוטל לצד אורך הטלית ולא לרוחבו, באופן שיהיה הפוך מכיוון הקרקע. ואינו מעכב. ויזהר מאוד שלא יהיה תלוי באלכסון שהוא מנהג הקראים. יש שכתבו ששני הקשרים העליונים יעשה לצד רוחב הטלית ולא לאורכו, ויש שכתבו שאין הבדל בין הקשרים העליונים לתחתונים, ותלוי בצורת הלבישה.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מה הדין בציציות שנקשרו על ידי אשה, חרש שוטה וקטן, גוי?

האם אשה כשרה לקשירת ציצית, ומה הדין בקטן שקשר לעצמו והגדיל, לחבירו קטן, קשר לאחר קטן או גדול? ומה הדין במומר המטיל ציצית?

מקורות: שו"ע (סימן יד סעיף א), משנ"ב וביאור הלכה (שם, סימן יא ס"ק ז); משנה הלכות (חלק ג סימן רכט), חוט שני (הלכות ציצית עמוד קא); אבן ישראל (חלק ט עמוד מט); תהלה לדוד (סימן יד ס"ק ג).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 314 בסך 100 שקל מזומן האברך החשוב הר"ר יהודה פרישמן שליט"א כולל אבן שהם ירושלים

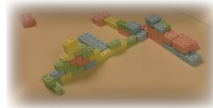
המדור לזכות ולרפואת

הג"ר שמחה דוד בן מינא שליט"א
לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל אמן

בית הוראה הילכתא

סוכריות לגו CANDY-BRIX

הערת אחי הג"ר ראובן נתן נטע לוי שליט"א מחבר ספר 'נטע רענן'. שאלה: לאחרונה משוקק על ידי חברת Grossline סוכריות שעשויות בצורת לבנים: CANDY-BRIX לגו אכיל, בהשגחת רבני העיר בני ברק הג"ר חיים יצחק אייזיק לנדא שליט"א והג"ר שח צבי רזובנט שליט"א.

על האריזה מופיע באנגלית 'תבנה' מהו מתוק, 'תללק ותחבר', בכדי לחבר חזק ולבנות אחת מהצורות שמופיעות על האריזה (אדם, עץ, כלה, בית), או צורה אחרת, יש ללקק ולהרטיב מעט את הסוכריות, וכך מתחברים בחוזק. ללא רטיבות לא מתחברים ודומה לקפלה'. והשאלה האם יש בחיבור בשבת חשש 'בונה', 'מכה בפטיש'.

תשובה: נדון זה תלוי בשאלה מקדימה: האם מותר לשחק ב'לגו' וב'קפלה' בשבת. והנה בגיליון עומק הפשט (מספר 292) הובאו שיטות פוסקי זמננו שליט"א האם יש איסור 'בונה' בהכנת סושי בשבת, ולכל הדעות אין איסור 'מכה בפטיש' בהכנת סושי בשבת, ויתכן שדין הלגו כדין הסושי.

בונה: כתב הרמב"ם (הלכות שבת פרק ז), הובא במגן אברהם (סימן שיט ס"ק יח), ובמשנ"ב (סימן שי"ט ס"ק טג), העושה גבינה בשבת, חייב משום 'בונה', שכל המקבץ חלק אל חלק, ודיבק הכל עד שיעשה גוף אחד, דומה לבנין. וכתב המגן אברהם (סימן שמ ס"ק יז), שאיסור 'בונה' באוכלים הוא רק כאשר מתכוין לייפותו ולהשוותו כמו בגבינה. ולכן המדבק עיגולי דבילה, אסור רק משום 'מעמר' ואין איסור משום 'בונה', שאין כוונתו ליפותו ולהשוותו. ויש לדון בממתק לגו האם דומה למגבן או לא.

נשמח לקבל את חוות דעת קוראי הגיליון, אפשר להעביר תגובות באמצעות מערכת 'הילכתא'.

נושא הגיליון הבא:

קשירת ציצית על ידי אשה, חש"ו, גוי

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הגיליון הונצח לעילוי נשמת הגה"ק רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם מצאנז-קלויזנבורג זיע"א בעל השפע חיים ודברי יציב נלב"ע ט' תמוז תשנ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

קו מידע הלכתי

02-5377-085

מכון הילכתא

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, דכונים, רישום להגרלות, ועוד...

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק עומק הפשט
- שיעורים וימי עיון
- בית הוראה טלפוני
- בירורי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה